

ΘΕΜΑ Α

Περίληψη

Το κείμενο πραγματεύεται την ευθύνη των επιστημόνων στις σύγχρονες συνθήκες. Αρχικά, η επιστήμη διαχωρίζεται από την τεχνολογία καθώς η πρώτη επιδιώκει την πληρέστερη δυνατή κατάκτηση της γνώσης, εμπνεόμενη από υψηλά οράματα κατά τον Αϊνστάϊν. Ωστόσο, όπως επισημαίνεται, η ανάπτυξη των επιστημών κατά τον περασμένο αιώνα προσαρμόστηκε στο πνευματικό και ηθικό επίπεδο των κοινωνιών προκαλώντας ερωτήματα σχετικά με την ωφέλεια της τεχνολογίας με αποτέλεσμα το διασυρμό των ανθρωπιστικών ιδεωδών και την ελλιπή πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων. Στο πλαίσιο αυτό οριοθετείται η ευθύνη του επιστήμονα η οποία συνίσταται στο αν η παραγωγή γνώσεων και οι εφαρμογές της ευεργετούν τον άνθρωπο, μια οριοθέτηση που θα την επιβάλλει ο ίδιος ο ερευνητής. Αντιθέτως, στην εποχή μας οι αποφάσεις για την αξιοποίηση αυτών των γνώσεων από την τεχνολογία λαμβάνονται από άλλους. Συμπεραίνεται λοιπόν, η ανάγκη επανακαθορισμού των στόχων από ανυστερόβουλους επιστήμονες με συνείδηση.

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. → Λάθος

β. → Λάθος

γ. → Σωστό

δ. → Σωστό

ε. → Σωστό

B2.

α. • Ένας τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι με σύγκριση – αντίθεση. Συγκρίνονται η έννοια της επιστήμης και της τεχνολογίας. Σ' αυτό συμβάλλει και η χρήση της λέξης “ενώ” που φανερώνει αντίθεση.

“Επιστήμη ... του ανθρώπου“.

Άλλος τρόπος ανάπτυξης είναι με αιτιολόγηση. Συγκεκριμένα αιτιολογείται γιατί δεν ταυτίζεται η επιστήμη με την τεχνολογία. “Επιστήμη...ανθρώπου”. Χαρακτηριστική είναι η χρήση της λέξης “διότι” που φανερώνει αιτιολόγηση.

Επίσης στο τέλος της παραγράφου υπάρχει και ο τρόπος των παραδειγμάτων καθώς φέρει το παράδειγμα του Αιστάν. 'Ή πολύ χαρακτηριστικά...ιδανικά'

β. βέβαια → βεβαίωση – επικύρωση άποψης

εάν → προϋπόθεση

όμως → αντίθεση

για τούτο → αιτιολόγηση

δηλαδή → επεξήγηση

B3. α.

- Η επιστήμη ως διαρκής / συνεχής / αδιάκοπος αγώνας του ανθρώπου.
- Η επιστήμη παραμένει συγκεντρωμένη / αφοσιωμένη / αφιερωμένη στην κατάκτηση της γνώσης.
- Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας προκαλούν / απορίες.
- Το άγχος και η αγωνία αποξενώνουν [...] την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.
- Κάθε επιστημονικό επίτευγμα [...] θα αποβεί [...] καταστροφικό / επιβλαβές.

β.

συγκεκριμένο → γενικό / ασαφές / ανακριβές / αόριστο

βελτίωσε → χειροτέρευσε / υποβάθμισε / επιδείνωσε

ευθύνη → ανευθυνότητα

υλική → άυλη / πνευματική

ελευθερία → ανελευθερία

B4. α.

Με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος ο συγγραφέας αποσκοπεί στο να δώσει ένταση, έμφαση στον λόγο και ίσως να χρωματίσει συναισθηματικά το κείμενο του. Παράλληλα φαίνεται ότι συμβάλλει στη ζωντάνια, την παραστατικότητα και στην απόδοση γρήγορου ρυθμού.

β. Με τη χρήση του ρητορικού ερωτήματος ο συγγραφέας επιδιώκει τον προβληματισμό του δέκτη. Το ύφος του λόγου γίνεται στοχαστικό και ο τόνος είναι τέτοιος που παρέχει ερέθισμα για γόνιμη σκέψη.

Κειμενικό Είδος: ομιλία σε τελετή αποφοίτησης του σχολείου σας ως υποψήφιοι/ες φοιτητές/τριες και μελλοντικοί/κές επιστήμονες.

Ύφος: επίσημο, σοβαρό.

Ρηματικά πρόσωπα: α' ενικό και πληθυντικό, β' πληθυντικό

Ζητούμενα:

α) Ο ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων σύγχρονων προβλημάτων.

β) Ηθικά εφόδια του επιστήμονα που θα του επιτρέψουν να υπηρετήσει αυτό τον στόχο.

- **Προσφώνηση:** Κυρίες και Κύριοι, Νέοι και Νέες.

- **Εισαγωγή:** Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι σκοπός της επιστήμης είναι η προαγωγή του υλικού, πνευματικού και κοινωνικού βίου της ανθρωπότητας και ότι ο βαθμός της πολιτιστικής προόδου εξαρτάται από την ποιότητα των επιστημονικών επιτευγμάτων. Παρόλ' αυτά η στάση των περισσότερων σύγχρονων επιστημόνων είναι, από ηθική πλευρά, κατακριτέα και προκλητική, αφού αποστασιοποιούνται και δεν ενδιαφέρονται για την επίλυση των σύγχρονων προβλημάτων. Ως πολίτες και μελλοντικοί επιστήμονες καλούμαστε να επαναπροσδιορίσουμε τον ρόλο της επιστήμης σπλισμένοι με ηθικά εφόδια, προκειμένου να υπηρετήσουμε τον άνθρωπο και το κοινό καλό.

Μετάβαση: Προβλήματα εποχής.

- Ο πνευματικός αποπροσανατολισμός και η εξειδίκευση,
- Η κρίση ηθικών αξιών.
- Απειλή παγκόσμιας ειρήνης, καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Οικολογικά προβλήματα.
- Οικονομική κρίση.

Παρατήρηση: Η αναφορά στα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου δεν είναι υποχρεωτικό να γίνει στη μεταβατική παράγραφο.

Α' Ζητούμενο: Ο ρόλος του επιστήμονα.

- ✓ Αναμφίβολα, οι ευθύνες και τα καθήκοντα του επιστήμονα για να προασπίσει τόσο την επιστήμη όσο και την κοινωνία κινούνται σε πολλά επίπεδα.
 - Πρώτιστο χρέος του είναι να αναζητά τη γνώση και την αλήθεια και να μεριμνά για τη συνεχή κατάρτιση στο αντικείμενό του, έτσι ώστε να αποφεύγει τα σφάλματα κατά την άσκηση του έργου του.
 - Οφείλει να συνεργάζεται με άλλους επιστήμονες για την επίλυση των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων σε προγράμματα που αφορούν την υγεία, την ευημερία και την ισότητα. Έτσι, η επιστήμη θα αξίζει να ονομάζεται και να είναι κοινωνικό λειτούργημα.
 - Υπευθυνοποιείται στο να διασφαλίζει την κοινή γνώμη για τη συνετή χρήση των επιστημονικών επιτευγμάτων, να εξηγεί τη σημασία και τους πιθανούς κινδύνους που απορρέουν από αυτά.

- Να μην λειτουργούν ως αυθεντίες, αλλά να είναι ενεργοί πολίτες και να ενημερώνουν την κοινή γνώμη, κάθε φορά που γίνεται προσπάθεια για τυχόν αρνητικές εφαρμογές των εφευρέσεών τους. Να παίρνουν οι ίδιοι ενεργό μέρος όχι μόνο στην αφύπνιση αλλά και στην κινητοποίηση των πολιτών και των λαών. Με το κύρος, που τους δίνει η επιστημονική τους ιδιότητα, μπορούν εύκολα να πείσουν και να ενεργοποιήσουν τους λαούς και να ασκήσουν πίεση για αποτροπή της αρνητικής χρήσης των επιστημονικών επιτευγμάτων.
- ✓ Να αγωνίζονται για τις δημοκρατικές και ανθρωπιστικές αξίες.
 - Να μην είναι ενταγμένοι σε κομματικούς μηχανισμούς, αλλά να είναι πολιτικοποιημένοι και να σέβονται τους δημοκρατικούς θεσμούς.
 - Να συνειδητοποιήσουν ότι επιβάλλεται να καταγγέλλουν τους επιστήμονες εκείνους που με τη θέλησή τους προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε τομείς που εγκυμονούν κινδύνους για την ανθρωπότητα υπηρετώντας το δόγμα η επιστήμη για την επιστήμη.
 - Να είναι απαλλαγμένοι από ακραίες εθνικιστικές τάσεις και να έχουν οικουμενική συνείδηση, για να μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση των παγκόσμιων προβλημάτων.

Μετάβαση: Οι επιστήμονες, εμείς από τη θέση αυτή στο μέλλον, χωρίς μικροψυχία ή αναχωρητισμό, αγωνιζόμαστε με ηθική ευθύνη απέναντι στις προκλήσεις και τα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου.

Β' Ζητούμενο: Ηθικά εφόδια.

- ✓ 1^η: παράγραφος:
 - Να είναι υπεύθυνοι, ειλικρινείς, σεμνοί και ταπεινόφρονες. Να έχουν διαμορφωμένη ηθική συνείδηση. Να συνειδητοποιήσουν την άποψη του Πλάτωνα «Πάσα επιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης και της άλλης αρετής πανουργία ου σοφία φαίνεται».
 - Να τους διακρίνει η υπομονή, επιμονή και αισιοδοξία, γιατί η εύρεση της αλήθειας είναι επίπονη και δυσχερής.
 - Να είναι απαλλαγμένοι από την ιδιοτέλεια, τη χρησιμοθηρία και τις σκοπιμότητες.
- ✓ 2^η παράγραφος:
 - Να διαμορφώσουν ηθική προσωπικότητα. Να είναι ανθρωπιστές, τίμιοι και δίκαιοι.
 - Να μην εκλαμβάνουν την επιστήμη ως αυτοσκοπό αλλά ως μέσο για την εξυπηρέτηση του ανθρώπου. Να μην υιοθετούν την άποψη «η γνώση για τη γνώση» αλλά «η γνώση για τον άνθρωπο». Να είναι αδογματίστοι, διαλλακτικοί και δεκτικοί.
 - Να μην εφησυχάζοντα, να προβαίνουν σε έμπρακτη αγωνιστική κινητοποίηση. Αυτοί, εξάλλου, θα δώσουν ιδεολογική στήριξη και ηθική θεμελίωση στους συλλογικούς στόχους συμπαραστεκόμενοι στους κοινωνικούς αγώνες.
 - Θα διαμορφώσουν υψηλούς στόχους, θα νοηματοδοτήσουν τη ζωή της κοινωνίας, ώστε η ζωή του ανθρώπου να μην μοιάζει μάταιη, κενή περιεχομένου.

Επίλογος: Εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι η στράτευση της επιστήμης σε κοινωνικούς και ηθικούς στόχους αποτελεί τη μεγάλη πρόκληση της εποχής μας. Εναπόκειται, λοιπόν, σε εμάς τους μελλοντικούς επιστήμονες και στην υπευθυνότητα που θα επιδείξουμε αν η επιστημονική πρόοδος θα κατευθυνθεί σε ανθρωπιστικά κανάλια ή θα μετατραπεί σε μια αυτοκαταστροφική παγίδα για τον πολιτισμό μας.

Σας ευχαριστώ!

Επιμέλεια: Παπαδημητρίου Μάνος, Κούνος Λουκάς – Γιαννακοπούλου Αθηνά, Καρατζά Μαρία – Βαζαίου Παναγιώτα

νέο φροντιστήριο